

10 נקודות קריטיות בספורט הישראלי מהתערבות מדינית, דרך מהפכה באיגודים ועד שדרוג המאמנים. כך נשפר את הספורט הישראלי בתשע"ט ורטהיים, קאופמן

קשה להניח ששנת תשע"ט תהיה שונה מקודמותיה בתחום הספורט. שינוי בתחום זה יכול להגיע רק אם יעשה חריש יסודי מבני שמתחיל ברמה הלאומית/פוליטית ומסתיים בתפיסת האימון והמאמן. להלן נציין בקצרה 10 נקודות מרכזיות שעשויות לדעתנו להביא לשיפור בטווח הארוך בספורט הישראלי בכלל ובכדורגל בפרט.

1. שינויים ברמה המדינית פוליטית: מרק טווין כתב ש"מי שלא יודע לאן הוא רוצה להגיע לא יופתע אם יגיע למקומות אחרים". מדינת ישראל חייבת להגדיר את הספורט כבעל משמעות לא פחות מחינוך, בריאות וביטחון. הדבר מצריך קביעת אסטרטגיה רב שנתית המכילה הגדרת מטרות בכל תחומי הספורט על מנת שהספורט יהווה מנוף לחברה פעילה בכל הרמות: מספורט פנאי ועד הספורט ההישגי. במקום לראות בספורט אמצעי לצבירת קולות יש לראות בו תחום לקידום החברה והאוכלוסיות החלשות. לא די בלהופיע בתקשורת בזמן הצלחות נקודתיות (וחלילה לא בכישלון). יש לעסוק בו כפי שעוסקים בביטחון ובחינוך.
2. שינויים ברמה העירונית: ברמה העירונית נדרשת תוכנית המאפשרת לכל ילד וילדה בכל גיל ובכל שכונה נגישות המלווה בהדרכה מתאימה לפעילות ספורטיבית. מספר הילדים העוסקים בספורט בכלל ובכדורגל בפרט הוא מן הנמוכים בעולם ביחס לכמות האוכלוסייה וכידוע שהצלחה ספורטיבית נובעת בראש ובראשונה מכמות ההתחלתית של העוסקים בספורט ומהיסודות הנרכשים בעקרונות של משחקי השכונה. הבעיה אינה נעוצה בכמות המגרשים והמתקנים אלא באסטרטגיה ותוכנית עירונית, שמגובה באנשי מקצוע שיודעים לעבוד עם ילדים ולגרום להם לפעילות ספורטיבית ולהתגבר על נטייתם לשחק מול המסכים.
3. שינויים ברמה הפריפריאלית: הפריפריה בכל מקום בעולם מהווה תשתית לספורטאים, שרואים בספורט את אחד האמצעים לפרוץ לעבר המרכז ולעבר התהילה. יש ליצור מודל ייחודי לפיתוח ספורט בפריפריה ולמימוש הפוטנציאל הסביבתי שלרוב לא בא לידי ביטוי מחוסר השקעה מתאימה ומהריחוק מהמרכז.
4. שינויים בארגוני הספורט הגדולים ובהתאחדויות: ארגוני הספורט וההתאחדויות בישראל מתבססות בעיקר על ארגון: ארגון משחקי הליגה, ארגון הכשרת מאמנים, ארגון משחקי נבחרת וכו'. הם אינם מהווים מקור לידע נגיש לכל העוסק באימון ואינם מספקים ידע המאפשר לעובדים במועדונים השונים לתפעל מועדון בנורמות מקצועיות מחייבות. כיום מאמן פועל בעיקר על פי שיקול דעתו הרגעית ללא הכוונה מקצועית ראויה וללא מתן כלים בהתאם.
5. שינויים ברמת המועדון: מועדוני הספורט בארץ הוקמו במקורם כמועדונים חברתיים רב ענפיים המאגדים בתוכם ספורטאים מענפים שונים, שהתאמנו במספר מקצועות, מה שהביא לבסיס איכותי יותר של הספורטאי ובנה את המועדון כמסגרת זהות חברתית. המועדונים כיום מייחדים עצמם לענף ספציפי בגיל מסוים ללא קשר לענפים אחרים (בפועל רק שם האגודה משותף אך אין כל קשר מעשי בין הענפים השונים). יכולת ספורטיבית אינה רק פועל יוצא מהאימון במגרש אלא גם מחוזק חברתי ספורטיבי, שנרכש דרך פעילויות חברתיות וספורטיביות רב ענפיות ורב גילאיות. יתירה מזאת מן הראוי שבגילאים הצעירים בנות ייטלו חלק פעיל בפעילות הספורטיבית יחד עם הבנים.
6. אקדמיות במקום מחלקות נוער: רוב מחלקות הנוער בארץ עוסקות באימון גילאי שבמרכז המשחק הבא והתוצאה (משחקות משבת לשבת). הנטייה כיום בעולם היא להקים אקדמיות המהוות

מסגרת לבניית תהליך רב שנתי על בסיס תכנון, מעקב, ניתוח ואימונים פרטניים על סמך בדיקות תקופתיות. כך לא מחמיצים את כל ההיבטים הגילאים ואת החולשות הפרטניות. כשהשחקן מגיע לגיל בוגרים הוא מגיע עם מכלול הנתונים הנדרשים ועם מינימום של ליקויים.

7. שינוי בחלוקה לשנתונים: במצב הקיים כיום קבוצת נוער מושתתת על שלושה שנתונים מה שיוצר "פקק" של היכולת של שחקן להתפתח דרך משחק. השנתון הצעיר לא זוכה לדקות משחק בגלל גילו הכרונולוגי. יש לבנות עוד מסגרת תחרותית בין נערים א' לבין הנוער ובין הנוער לבוגרים. נושא זה מצוי כיום בתהליך מתקדם בגרמניה.

8. העמדת המאמן במרכז העשייה הספורטיבית: כיום מעמדו של המאמן נמוך. הוא זוכה לשכר ירוד עליו להתמודד עם חוסר ודאות לגבי עיסוקו ואין לו יכולת להתפתח להתקדם ולרכוש מידע תוך כדי עבודתו במועדון. המועדונים חייבים להעמיד את המאמן במרכז ולתת לו כלים מקצועיים מתקדמים לעודד אותו ללמידה ולתגמל את המאמן בהתאם. זאת תפיסה שמיושמת למשל במיינץ בה גדלו מאמנים כמו קלופ, טוכל שמידט וסנדרו.

9. טיפוח השחקן היצירתי: יש לצור הדגשים שמתאימים למרקם האנושי הישראלי. רוב הישראלים אינם גבוהים, אינם מהירים וישראל עצמה נטולת מסורת ספורטיבית ראויה לשמה בענפי הכדור. לפיכך יש לפתח מודל להצלחה שיתאים ליתרונות של הישראליות המושתתתים בעיקר על יצירתיות, פיתוח קואורדינציה, חשיבה מהירה, התמודדות עם מצבים של חוסר ודאות.

10. הכנסת שינויים מדעיים: יש להכשיר את כל העוסקים בספורט בידע הרלוונטי במדעי האימון. כיום יש נתק גדול בין הידע המדעי החדשני הקיים בעולם לבין הלמוד בהכשרות של המאמנים ובאימון בשטח. המחקר האקדמי והשטח פועלים כמעט בשני קווים מקבילים ללא כל השקה ביניהם. יש ליצור שפה משותפת ללא חששות וחשדות הדדיים.

לסיכום ניתן לומר כי הבסיס לשינוי בספורט הישראלי דורש תפיסה מערכתית כוללת המתחילה ברמת המדינה עבור לרשויות המקומיות במועדון המאמן והפרט עצמו. שינויים אלה מצריכים שילוב של מיטב הכוחות בישראל שיהיו חפים ממניעים פוליטיים ושיקולים זרים. ורצוי להתחיל אותו כבר בשנת תשע"ט.

הכותבים:

ד"ר מרק ורטהיים – בוגר מדעי הספורט באוניברסיטה לספורט קלן גרמניה, ראש המרכז ואקדמיית ורטהיים, חבר מערכת הירחון הגרמני "ספורט הישגי" וחבר מדעי האימון העולמי, מציא שיטת OCO. www.wertheimacademy.com 052-2834663
ד"ר חיים קאופמן – היסטוריון ספורט, מרצה במכללה ע"ש זינמן במכון וינגייט.